

111- CHUYỆN LUẬN NGHỊ GIỮA VUA NAN-ĐÀ CÙNG VỚI NA-GIÀ-TƯ-NA

Ngày xưa vua Nan-đà thông minh hiểu rộng, không việc gì mà không sành sỏi thấu suốt, tự biết chính mình, không ai địch nổi. Nhân đó ông hỏi quần thần:

–Có người nào trí tuệ thông minh biện tài giải thích được những nghi ngờ, có thể đối thoại với ta chăng?

Bấy giờ có một đại thần trước đây cúng dường một vị Tỳ-kheo già, công hạnh thanh tịnh, nhưng không học rộng. Vị đại thần bèn giới thiệu vị Tỳ-kheo ấy với vua. Vua hỏi:

–Phàm người đắc đạo là tại gia mới đắc hay xuất gia mới đắc?

Khi ấy vị Tỳ-kheo già đáp:

–Cả hai hạng đều đắc được đạo.

Vua lại hỏi:

–Nếu cả hai đều đắc đạo thì cần gì phải xuất gia?

Vị Tỳ-kheo già kia im lặng, không biết trả lời thế nào. Khi ấy vua Nan-đà càng thêm kiêu mạn.

Bấy giờ các đại thần liền tâu với vua:

–Na-già-tư-na thông minh trí tuệ tuyệt luân, hiện nay đang ở trong núi.

Khi ấy nhà vua muốn thử sức liền bảo sứ giả mang một bình bơ hiện đã tràn đầy, ý của vua cho là trí tuệ của mình đầy tràn, ai có thể làm cho ta thêm trí tuệ. Tôn giả Na-già-tư-na khi nhận được bình bơ ấy, liền hiểu ý của vua, ở giữa các đệ tử, Tôn giả lấy năm trăm cây kim, chích vào bình bơ, nhưng bơ vẫn không tràn ra, rồi bảo sứ giả đem trả lại cho vua.

Nhà vua khi nhận bình bơ xong, liền biết ý Tôn giả, bảo sứ đến thỉnh Tôn giả Na-già-tư-na đến. Theo lời mời của vua, Tôn giả đến. Thân thể Tôn giả cao lớn, đi cùng đồ chúng, Tôn giả là người nổi bật hơn hết.

Tâm vua kiêu ngạo, giả bộ nhân đi săn, bỗng gặp nhau giữa đường, thấy một mỹ nhân, tự chỉ tay về hướng xa, tách đường khác mà đi. Đã không nói chuyện với nhau, âm thầm muốn chê trách Tôn giả, làm như tất cả trưởng giả đều không có biết.

Bấy giờ Tôn giả Na-già-tư-na liền lấy ngón tay của mình tự chỉ vào ngực nói:

–Chỉ mình người biết.

Lúc vua Nan-đà sắp vào cung, liền đục một cái phòng nhỏ, cửa vào rất thấp, để Tôn giả Tư-na phải uốn cong mình mà vào. Song Tôn giả Tư-na biết nhà vua phá mình, liền từ chối không vào, không chịu khuất thân.

Khi ấy vua Nan-đà liền bảo dọn đồ ẩm thực, đem vài món đồ ăn dở mời Tôn giả. Tôn giả ăn bốn, năm miếng rồi nói:

–Đã no rồi.

Sau đó nhà vua bảo sứ giả dọn đồ ăn ngon, Tôn giả lại ăn nữa. Nhà vua lại hỏi:

–Vừa rồi ngài nói đã no, sao nay lại ăn?

Tôn giả Tư-na đáp:

–Vừa rồi tôi no đồ ăn dở, nhưng chưa no đồ ăn ngon.

Tôn giả liền nói với vua:

–Bây giờ trên điện của vua, xin vua tụ tập tất cả mọi người lên khiến đứng chật cả điện đi.

Nhà vua liền bảo người lên đứng đầy cả điện, không còn chỗ thêm cho một người

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

đứng, nhà vua ở phía sau muốn lên trên điện, mọi người vì sợ vua, đều tránh qua một bên, tự nhiên ở giữa điện rộng ra, có thể chứa được nhiều người.

Bấy giờ Tôn giả Tư-na liền nói với vua:

–Đồ ăn dở giống như dân, đồ ăn ngon giống như vua, dân thấy vua ai mà chẳng tránh đường?

Nhà vua lại hỏi:

–Người tại gia và xuất gia ai được đắc đạo?

Tôn giả Tư-na đáp:

–Cả hai đều đắc đạo.

Nhà vua lại hỏi:

–Nếu cả hai đều đắc đạo cần gì phải xuất gia?

Tư-na đáp:

–Thí như cách đây hơn ba ngàn dặm, nếu người bảo thiếu niên khỏe mạnh, cỡi ngựa, mang theo lương thực, cầm khí giới, đi đến đó có nhanh chăng?

Vua thưa:

–Nhanh.

Tôn giả Tư-na lại hỏi:

–Nếu bảo người già, cỡi ngựa ốm, lại không có lương thực, vậy có đến được đích chăng?

Vua đáp:

–Cho dù người ấy có mang theo lương thực đi nữa, e rằng cũng không đến đích, huống chi lại không có lương thực?

Tôn giả Tư-na đáp:

–Người xuất gia đắc đạo giống như thiếu niên khỏe mạnh, còn người tại gia đắc đạo giống như người già ấy.

Nhà vua lại hỏi:

–Nay tôi muốn hỏi những việc ở trong thân: “Ngã là thường hay vô thường?”. Xin trả lời theo ý của tôi.

Tôn giả Tư-na hỏi lại:

–Như ở trong cung vua có quả xoài trên cây vậy là ngọt hay chua?

Vua nói:

–Như ở trong cung của tôi hoàn toàn không có vậy thì tại sao lại hỏi tôi là quả ấy ngọt hay chua?

Tôn giả Tư-na đáp:

–Nay tôi cũng vậy, tất cả năm ấm, vốn tự vô ngã, sao vua lại hỏi tôi là thường hay vô thường?

Nhà vua lại hỏi:

–Tất cả địa ngục, đao kiếm phanh thây, phân tán mỗi thứ một nơi, nhưng mạng sống vẫn tồn tại, việc này thật có như vậy chăng?

Tôn giả Tư-na đáp:

–Giống như người nữ ăn nuốt bánh, thịt, dưa, rau, đồ ăn thủy đều tiêu hóa, đến lúc có thai thì Ca-la-la giống như hạt bụi, tại sao lại chuyển thành lớn, mà không tiêu hóa?

Vua nói:

–Đó là do nghiệp lực.

Tôn giả Tư-na đáp:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

–Trong địa ngục ấy, cũng do nghiệp lực, nên mạng căn vẫn tồn tại.

Vua lại hỏi:

–Mặt trời trên bầu trời, thể chất nó vẫn là một, tại sao mùa hạ thì nóng dữ, mùa đông thì lạnh buốt, mùa hạ thì ngày dài, mùa đông thì ngày ngắn?

Tôn giả Tư-na đáp:

–Núi Tu-di có đường đi lên, đường đi xuống. Mặt trời mùa hạ theo đường đi lên, đường xa nên đi chậm, chiếu vào Kim sơn nên ngày dài mà nóng bức, mặt trời mùa đông thì theo đường xuống, đường gần đi nhanh, chiếu vào mặt nước của biển lớn, cho nên ngày ngắn mà lại rất lạnh.

M